

چەند تېبىئىيەتكى پىئويست لەبارەى دارشتنى  
ئىستراتېژىيەتى نشتىمانى بۇ راھىنان و مەشق كوردنى مامۇستايان

. ئەحمەد قەرنى -

راھىنان و مەشق كوردنى مامۇستايان تەومرەيكى گرنگە لە پروسەى پەروەردەو فېر كوردندا پىئويستى بە بەرنامە پىزىيەكى تۆكمە ھەيە، كە ھەردو لايەنى پېش خزمەت و لەكاتى خزمەت كوردندا دەگرىتەوہ. ئەو وورك شۆپەى كە بۇ ئەم مەستە دەستنىشانكراو دەتوانىت ھەردو لايەن بگرىتەوہو بەنەما پېشەيەكەنى ئىستراتېژىيەتكى نشتىمانىش دابرىزىت، بەتايىيەتى ئەگەر ئەم خالانەى خوارمەو رەچاوبكات:

1 - دەستنىشانكوردنى ئەو رەكەبەريانەى دەبنە رىگر لەبەردەم لىھاتوويى و كارامەيى مامۇستايانى راھاتوو بە گشتى و مامۇستايانى رانەھاتوو بەتايىيەتى و لەسەر ھەموو ئاستەكەنى نامادەكردىنان، كە دەتوانىن لە چەند خالىكدا كورت بگەينەوہ،

- لىكترازانى پەيزەى فېر كوردن بە تايىيەتى لەنئىوان قوناغى باخچەى ساوايان و قوناغى بنەرتى كە لە زۆر بەى ناوچەكەنى ھەرىمدا ژمارەيان ھاوسەنگ نىيە، ئەمەش دەبىتە ھۆى ئەو كە منداللىكى نامادەنەكراو دەخرىتە بەردەم ئەزمونى مامۇستايان و كارىكى سەلبى دەكاتە سەر پرىنسىپەكەنى مەشق و راھىنانى مامۇستايان .

ب - كەموكورى پىداويستىيەكەنى پۆلى خويىدن يان نەبوونى تاقىگەكەنى زانستى لە قوتابخانەكەدا، ئەمەش لە دوو لايەنەوہ زيان بە رىگاكەنى وانەوتتەوہى مامۇستا دەگەينەت. لە لايەكەوہ ھاوناھەنگى لەنئىوان ناوەرۆكى بابەتەكەنى كىتپى پروگرامى خويىدن و چۆنەتى پېشكەشكردنى وانەكە تىكەچىت و، لە لايەكى دىكەوہ مامۇستا ناچار دەبىت شىواى نەوتتەوہى بەرەو شىواى تىورى بىبات و تارادەيەكى زۆر لە لايەنى پراكتىكى دور بەكەتەوہ.

- بارى نابوورى زۆر بەى خىزان و تەنەت بىزىوى ژيانى مامۇستايانىش لە ناستىكى باشدا نىيە، كە راستەوخو كار لە بابەندبوونى قوتابى بە خويىدنەوہو، ھەروەھا حالەتى دەروونى مامۇستايانىش لەنئىوان پۆلدا بكات .

2- ھەماھەنگى لەنئىوان بەرنامەى خولەكەنى راھىنان و مەشق كوردنى مامۇستايان لەگەل ستراتېژىيەتى پروسەى پەروەردە و فېر كوردن لە ولاندا ھەبىت، بۇ ئەوہى وەكو دوو ھىلى ھاوتەرىب و لەسەر يەك رىبازدا تەواوكارى يە . بۇ نمونە پىوھندەيەكى تەكنىكى و نەپستەمۆلۆژى لەنئىوان پروگرامەكەنى كۆلۆژو پەيمانگەكەنى نامادەكردنى مامۇستايان و

پروگرامەكەنى خويىدننى پەروەكراو لە قوناغەكەنى بنەرتى و نامادەبىدا ھەبىت و، ئەو بۆشايەى لە نىوانياندا ھەيە كەم بگرىتەوہ، تا ئەو رادەيەى كە مامۇستا وا ھەست بكات، كە ئەوہى بە شىوہى تىورى لە كۆلۆژ و پەيمانگەكان دەخويىت، بەنەمايەكى يارمەتيدەرە بۇ شىواى وانەوتتەوہو بەرپوھەردنى پۆل و، بە پراكتىكى ئەزمونەكەى دەلەمەندتر دەكات.

3- ھەلسەنگاندنى سالانەى ئەداى مامۇستا بەپىي پىوھرىك بىت، كە لەگەل جىبەجىكردنى نامانجەكەنى ئىستراتېژىيەتى پەروەردەيى بەكتر بگرنەوہ. ئەمەش پىئويستى بە مىكانىزىمىكى ورد ھەيە، كە لە لايەن بەرپوھەريەتى قوتابخانەو يەكەى سەرپەرشتىارىيەوہ ئەنجام دەدرىت، بۇ ئەوہى خالە باشەكەنى راھىنانى پىشتر بەھىزتر بگرىن و خالە لاوازەكانىش چارەسەر بگرىن. لە ھەردو حالەتیشدا خالە لاوازەكان و خالە بەھىزەكان كۆبكرىنەوہو وەكو سەرچاوہ لە بەرنامەكەنى راھاتوودا سوودى لى بەرگىرىت.

4 - پىوھرى ھەلسەنگاندنى مامۇستايان، تەنيا دەزگە پەروەردەكەنى سەرەوہ نەبن، بەلكو راو بۆچوونى قوتابىانىش بەھەند بەرگىرىت، بە تايىيەتى لە تواناى مامۇستا لە سەرنجركىشەنى قوتابىان بۇ وانەكەى و خۆشەويستكردنى قوتابخانە لايان.

بۇ ئەم مەبەستەش ھەندىك رىنمايى پەروەردەيى و بە شىوہەيەكى زانستى دەرىجى، كە دەنگى قوتابى كارىگەرى خۆى ھەبىت و، لە ھەمان كاتىشدا ئەو راپرسىيە كار لە ناست و پلە و پايەى مامۇستا نەكات .

5- راھىنانى ئەو قوتابىانەى بۇ پېشەى مامۇستايەتى نامادەدەكرىن، يان ئەو مامۇستايانەى لە كاتى خزمەت كوردندا بەشدارى



فراوانتر بٲٲ و له نزيكهوه ئاشناى سهراچاوهى زانياربٲهكانٲش بٲن.

-9دهبٲٲ جهخت لهسهرا ئاست و كارامهٲى ئهواممؤستاٲانهبٲش بكرٲٲٲ، كه خولهكانى راهٲنٲان و مهشق كردن بهرٲوهدهبٲن و وانه دهلٲنهوه، ئهوانٲش بهشدارى له خولهكانى راهٲنهرى ماستهردا بكهٲن، ٲان بهشدارى له ئامادهكردنى لٲكؤلٲنهوهو توٲزٲنهوهكانى تاٲبهبٲ به پهراسهٲندنى فٲربوون و فٲرکردندا بكهٲن. ههروهها پروگرامى خوٲندنى خولهكانٲش بهردهوام نوٲ بكرٲنهوه .

، ئهٲجامى خستههرووى ئهم خالائى سهروهوهدا، گرنكى راهٲنٲان و مهشق كردن دهردهكهوٲٲٲ، كه چ رؤلٲكٲان له دروستكردنى بنهماكانى ٲٲشهٲى و كارامهٲى مامؤستادا ههٲه. بؤٲه له ههرا شوٲن و كاتٲدا كهساٲهٲى ٲٲشهٲى مامؤستا چهقى بنههٲٲه، كه ههموو لٲهٲنهكانى دٲكهى پروسهى پهروهردو فٲرکردن هاوسهنگ دهكات.